...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой ҮНЭН

...(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...о Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 67 (6257)
АПРЕЛИИН
6
ПЯТНИЦА
1951 он

Сэв 20 мүнгэн.

„Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, Эхэ оронойнгоо үмэнэ тон ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрээд, бидэнэр, Бичурын аймагай колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа 1951 ондо хүдэлмэреэ эрид һайжаруулхын ба колхозуудайнгаа ниитын ажахын бүхы һалбаринуудай эрид дэбжэлтэ түйлахын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэһэн бата үгээ үгэнэбди“.

Бичурын аймагай колхознигуудай ба колхозницануудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандалгаһаа.

Хүдөө ажахыгаа улам ехээр хүгжөөе!

☆ ☆

БИЧУРЫНХИДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭЕ!

...дэр манай газетэдэ Бу...олой АССР-эй бүхы кол...дта ба колхозницануудта, ...й ба совхозуудай хүдэл...эдтэ, хүдөө ажахын мэр...тэ Бичурын аймагай кол...дай ба колхозницануудай, ...й хүдэлмэрилэгшэдэй ба ...ахын мэргэжэлтэдэй хан...далга толилогдобо.

...евистскэ партиин, Совет...равительствын ба агууехэ ...эр Сталинай саг үргэл...рал оролдолгын ашаар ...й хүдөө ажахы дайнай ...хи үедэ гайхамшагта ...уудые түйлаа. Эхэ оро... агууехэ түйлалтанууд со...нүүдые баясуулна, ком...илалтын түлөө ажалай ...лтануудта зоригжуулна. ...р үсэгэлдэрэйхиһөө һай...өөдэр мүнөөдэрэйхиһөө ...үдэлмэрилхые хүсэнэбди ...урын таряашад бэшэнэ. ...игүүдайнгаа ниитын ...үгжөөхын түлөө һаналаа ...ндаг байһанаа, Эхэ оро... үмэнэ харюусалгатай бай...руулан, тэдэнэр үнэн зүр...гэжэ мэдүүлнэ: **«Үнгэ...эйнгээ хүдэлмэриин дүн...үбшэн хэлсээд, Эхэ оро... үмэнэ тон ехэ харюусал...һанаа мэдэрээд, бидэ...рын аймагай колхозни... колхозницанууд, МТС-...дэлмэрилэгшэд ба хүдөө ...мэргэжэлтэд хадаа 1951 ...мэреэ эрид һайжаруул... колхозуудайнгаа ниитын ...бүхы һалбаринуудай эрид ...түйлахын тулада бүхы ...сүүлхэ гэһэн бата үгээ ...».**

...н аймагай колхознигууд ...зницанууд, МТС-үүдэй ...лэгшэд ба хүдөө ажа...жэлтэд болбол бүгэдэара...алистическэ мүрысөөндэ ...өөһэд дээрээ ехэнүүд ...ые даажа абаба.

...ническэ наукын түйлал... ба малажалай түрүү...й дүршэлые үргэнөөр ...ниитын ашаг шэмэтэ ...хүгжөөхэ гурбан жэлэй ... адуун ажал хүгжөөхэ ...й түсэбые 1951 ондо ай...хоз бүхэнэй дүүргэхэ ... дүүргэхэ ябадал хан...гэжэ тэдэнэр мэдүүл...ээй тулада малажал ...бүхы культурые дээ...малай үүлтэр ба түл ...һайжаруулха, малай ха...тэжээлые һайжаруулжа, ...ыень ехэ болгохо. мал...үшэр хүндэ ажалые ме...ха шухала. Тэжээлэй ...база хадаа малажал ... ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ шиидхэхы услови мүн. Тиимэһээ сабшалангаа эрид һайжаруулжа, үбһэ ногооной ехэ ургаса түйлаха хэрэгтэй. ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй табиһан зорилгые бэелүүлэн, Бичурын аймагай бүхы колхозууд тэжээл бэлэдхэхэ саг үргэлжын бригада бии болгохо, уһалагдадаг сабшалангай га бүриһөө 25 центнерһээ бага бэшэ, мини сабшаланһаа — 15 центнерһээ доошо бэшэ үбһэнэй ургаса абаха гэжэ шиидэбэ.

Бичурын таряашад хадаа орооһо тарянай үндэр ургаса абажа, республика доторо үниһөө суурхадаг һэн. Мүнөө тэдэнэр урданайнгаа алдар солые һэргээн, **1951 ондо тарилгын бүхы талмайн гектар бүриһөө орооһо тарянай 15 центнерһээ доошо бэшэ, тиихэдэ шэниисын —16,5 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха** уялга абаба. Энээнэй тулада тэдэнэр хабарай тарилгые эмхитэйгээр ба үндэр шанартайгаар үнгэргэхэ, тарилгын хойноһоо һайн харууһа табиха байна.

Бичурын аймагай МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болбол полевой бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим агротехническэ болзоронуудта ба имагта эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө, үндэр ургаса абахын түлөө, хүдөө ажахыда арбилалта ба химгадалга хэхын түлөө, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, ехэнүүд уялгануудые абаба. Эдэнэр хадаа колхозуудай ажалые механизацилха талаар ехэ үүргэтэй байһанаа мэдэржэ, тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа.

Эдэ уялгануудые абаад байхадаа, **бичурынхид** болбол тэдэнэй уряалые **дэмжэхыень ба хүдөө ажахыгаа улам ехээр хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыень Бурят-Монголойнгоо колхознигууд ба колхозницануудые, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые уряалба.**

ВКП(б)-гэй обкомой бюро Бичурын таряашадай энэ патриотическа үүсхэлые һайшаагаад, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөө эмхидхэхыень ВКП(б)-гэй айкомуудта, партийна ба комсомольско эхин организацинуудта, советскэ ба хүдөө ажахын органуудта дурадхаба. Энэ үүсхэлые республикымнай бүхы колхознигуудай ба колхозницануудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, Бурят-Монголой бүхы ажалшадай халуунаар дэмжэн абаад, хүдөө ажахыгаа дэбжүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэнь лабтай.

ВКП(б)-гэй обкомдо

...онголой АССР-эй бүхы ...уд ба колхозницанууд...үдэй болон совхозуудай ...лэгшэдтэ, хүдөө ажахын ...эдтэ хандаһан Бичурын ...олхознигууд ба колхоз...ай, МТС-үүдэй хүдэлмэ...эй ба хүдөө ажахын мэр...й хандалгые ВКП(б)-гэй ...бюро һайшааба.

...й бюро болбол партиин ...ые, партийна ба комсо... эхин организацинуудые, ...болон хүдөө ажахын ор...нигэжэ уялгалаа гэбэл:

...алгые бүхы бригада... фермэнүүдтэ ба колхозни... МТС-үүдэй болон совхо...дэлмэрилэгшэдэй хамтын ... дээрэ үргэнөөр зүбшэн ...эмхидхэхэ ба ниитын ...е саашадань хүгжөөхэ, ...ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, ...ын бүхы культурануу... ургаса ургуулха, тэжээ...бэхи база байгуулха ба ...ые эмхидхэлэй-ажахын ... саашадаа бэхижүүлхэ ...алистическэ уялгануу...эй абаха ябадал эмхид...хэхын тула ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба ниитын ашаг шэмэтэ колхозно, совхозно малажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ, үндэр ургаса хуряахын ба малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэлдэ бүхы колхознигуудые, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые элсүүлэн хандуулха;

Абаһан уялгануудай дүүргэлтые хододоо шалгалга ба харилсан шалгалга эмхидхэхэ, шалгалтын результадуудые бригадануудта, фермэнүүдтэ, колхознигуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсүүлхэ;

Колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэлнүүдые ВКП(б)-гэй айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ хододоо соносохо ба социалистическэ мүрысөөнэй ябасадахи дутуунуудые зайсуулха шухала хэмжээнүүдые xaһa саг сооһь абаха.

...нуудай, фермэнүүдэй, ...й, МТС-үүдэй хоорондо

☆ ☆ ☆

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы колхознигууд ба колхозницануудта, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ

Бичурын аймагай колхознигуудай ба колхозницануудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд! Советскэ арад большевистскэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, дайнай хойтотээ арадай ажахые хүгжөөхэ сталинска түсэб бодото дээрэнь бэелүүлэн, ажахын ба культурна байгуулалтын хэрэгтэ, манай социалистическэ Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалые дээшэнь дэбжүүлгэдэ угаа ехэ амжалтануудые түйлаа. Хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциин шэн зоригто ажалай ашаар орон доторхи промышленностиин, транспортын ба хүдөө ажахын хүгжэлтэнь дайнай урда тээхи хэмжээе ниилээд үлүүлээ. 1950 ондо тарянай валовой ургаса 7 миллиард 600 миллион пүүд болоод, дайнай урдахи 1940 онойхиһоо 300 миллион пүүдээр ехэ болоһон байна. Ниитын ашаг шэмэтэ малажал саашадаа хүгжөөхэ хэрэгтэ, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхэ ябадалда шэнэ амжалтанууд түйлагдаа.

Дайнай хойтохи сталинска табанжэлэй турша соо манай ороной түйлаһан эдэ бүхы амжалтанууд хадаа коммунизмда орохо замаар урагшаа бүри ехэ хүсэтэйгөөр ба шууд дабшаха шухала үндэһэ һуури болоно. Большевистскэ партиин ба агууехэ Сталинай уряагаар советскэ арад байгаалиие хубилгаха, коммунизмын сталинска барилганууд гэжэ арадай нэрлэһэн асари ехэ гидроэлектростанцинуудые, каналнуудые ба уһалалгын системэнүүдые бариха хүдэлмэри тон ехэ эршэ зоригтойгоор эхилээ.

Манай Эхэ ороной агууехэ түйлалтанууд бүхы советскэ хүнүүдые баясуулна, коммунизмын илан мандахын тула ажалай шэнэ баатаршалгануудые хэхэ ябадалда зоригжуулна. Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө һайнаар, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлмэрилхые хүсэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ 1950 ондо, гүрэнэй маша ехэ туһаламжын ашаар манай Бичурын аймагай түрүү бригаданууд ба колхозуудшье хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулһан байха юм. Гэхэ зуура, ниитын ажахын бүхы һалбаринуудай түргэнөөр хүгжэхын тула дотоодынгоо ресурснууд ба арга боломжонуудые хүсэд ашаглаагүй байнабди гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй болоно. Бидэндэ большевистскэ партиин, советскэ правительствын ба нүхэр Сталинай өөрынь үзүүлһэн асари ехэ туһаламжые хүсэд ашаглаагүй байнабди. Энээнһээ шалтагаалан манай аймагай колхозууд 1950 ондо ниитын малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргээгүй, хүдөө ажахын культурануудай бага ургаса абаһан ба гүрэндэ ехэ үритэй үлэһэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, Эхэ оронойнгоо үмэнэ тон ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрээд, бидэнэр, Бичурын аймагай колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа 1951 ондо хүдэлмэреэ эрид һайжаруулхын ба колхозуудайнгаа ниитын ажахын бүхы һалбаринуудай эрид дэбжэлтэ түйлахын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэһэн бата үгээ үгэнэбди. Энэ жэлдэ газартаряалангай культурые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлэн, колхозуудай ба МТС-үүдэй дотоодын бүхы резервнүүдые ашаглан, жаяг заршам бэхижүүлжэ ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр ба шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэн, ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые, адуун ажал хүгжөөхэ хоёр жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса абаха ябадал түйлажа шадаха ба түйлаха ёһотой байнабди. Тиин, бидэнэр колхозуудаа эмхидхэлэй-ажахын талаарнь саашадаа бэхижүүлгэ түйлахабди. Эхэ орондоо бүри ехэ таряа талха, техническэ культурануудые ба малажалай продуктнуудые үгэхэбди, колхознигуудай материальна байдал улам һайжаруулхабди.

Ниитын малажалые саашадань хүгжөөхын ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө, 1951 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса абахын ба тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө, колхозуудаа эмхидхэлэй-ажахын талаарнь улам бэхижүүлхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, бидэнэр Бичурын аймагай колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд иимэ уялгануудые даажа абанабди:

Малажалай талаар

1. Зоотехническэ наукын түйлалтануудые ба малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэн, ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые, адуун ажал хүгжөөхэ хоёр жэлэй түсэбые аймагай колхоз бүхэнэй 1951 ондо дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангахабди.

2. Адуун һүрэгэй 100 гүүн бүриһөө 70-һаа доошо бэшэ унагадые, хүдэлмэришэ 100 гүүдһээ 60-һаа доошо бэшэ унагадые, 100 үнеэд ба түрүүшынхеэ тугаллаха үнеэдһээ 80-һаа доошо бэшэ тугалнуудые, 100 хонид ба ямаадһаа 105-һаа доошо бэшэ хурьгад болон эшэгэдые, эхэ гахай бүриһөө 13-һаа доошо бэшэ поршоонхонуудые абаха гэһэн уялга абанабди.

Бүхы эхэ малнуудаа һубайруулхагүйн тула саг сооһь ороондо оруулха ябадал хангахабди. Элүүр һайн түл абахын тулада эхэ малнуудые һайнаар харууһалхабди. нарай малнуудые зүбөөр эдеэлүүлжэ, эрхимээр харууһалжа, тэдэниие бүрин бүтэн түлжүүлхэбди.

Малай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ зорилгоор, малнуудай үүлтэрые бүхы хэмжээгээр һайжаруулхабди, нютагай үүлтэрэй эхэ малнуудые имагта эрхим зэргын ашаг шэмэтэ үүлтэрнүүдэй племенной производительнуудаар ороондо оруулалга эмхидхэхэбди. Колхозуудта энэ жэлэй түлһөө племенной производительнуудые: 150 буха, 250 хуса ба 50 азарга гахайнуудые түлжүүлхэбди. Колхозуудтаа племенной малнуудые — 100 хуса, 25 гахай ба 5 азарга худалдан абахабди.

Колхозуудтахи ниитын малажалые зоотехническэ ба ветеринарна талаарнь хангалга эрид һайжаруулхабди.

3. Һаамхай үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1100 литрһээ доошо бэшэ һү һааха, бодо хонин бүриһөө 2 хахад килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха ба эмэ тахяа бүриһөө 80-һаа үсөөн бэшэ үндэгэ абаха гэһэн уялга абанабди. Бүхы колхозуудта хабар-зунай үе соо үнеэдые 3 дахин һаалга, түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээлгэ эмхидхэхэбди, бүхы колхозуудтаа һүэр ехэ үнеэдэй группануудые бии болгохо ба тэдэниие һааха ябадал эмхидхэхэбди.

4. 1951 оной мяха бэлэдхэлээр гүрэндэ тушаагдаха малай шадалые дээшэлүүлхын тула, мяханай бүхы малнуудай дунда ба дундаһаа дээшэ шадалтай байха ябадал түйлаха уялга абанабди. 1800 толгойһоо доошо бэшэ үхэр, 6000-һаа доошо бэшэ хонид ба ямаад, 700-һаа доошо бэшэ гахай шахажа, адуулжа таргалуулан тушаахабди.

5. Бүхы малнуудаа дулаан һайн байрануудаар хангахабди. Үхэрнүүдэй бүхы байрануудые, тэрэшэлэн мал харадаг колхознигуудай байрын гэрнүүдые октябриин 1 хүрэтэр заһабарилхабди. Типовой шэнэ байрануудые: 600 моридой, 3000 толгой үхэрнүүдэй, 11200 толгой хони ба ямаадай, 1200 толгой гахайнуудай ба 36000 шубуунуудай байха типовой шэнэ байрануудые дурсагдаһан болзорто барихабди.

6. Малажалай хүндэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизировалхэбди. 21 фермэ дээрэ—электрын хүсөөр үнеэдые һааха ба нооһо хайшалха аппарадуудые тодхохобди, автоматическа уһалуури түхеэрхэ ба тэжээл буйлуулгые механизировалхэбди. Сабшалан ба бэлшээриин газарнуудые һайжаруулха хүдэлмэри хэхын тула МТС-үүдэй техникые бүримүһэн хэрэглэхэбди.

7. Тэжээлэй бата бэхи база хадаа ниитын малажал хүгжөөхэ ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ шиидхэхы услови мүн байһыень хараадаа абажа, бидэнэр мүнөө жэлдэ иимэ хэмжээтэй тэжээлнүүдые: бүдүүн тэжээл—адуун бүридэ 35 центнерһээ доошо бэшэ, үхэр бүридэ 25 центнерһээ, хонин ба ямаан бүридэ 3,5 центнерһээ, түлнүүдтэй эхэ гахай бүридэ 3 центнерһээ доошо бэшэ байхаар; шэмэтэ тэжээлые—үнеэн бүридэ 30 центнерһээ доошо бэшэ, эхэ гахай бүридэ 42 центнерһээ доошо бэшэ байхаар; концентрированна тэжээлнүүдые—адуун бүридэ 7 центнерһээ, үхэр бүридэ 5 центнерһээ, хони ба ямаан бүридэ 0,5 центнерһээ, түлнүүдтэй эхэ гахай бүридэ 5 центнерһээ доошо бэшэ байхаар бодомжолон бэлэдхэхэ ябадал хангаха уялга абанабди.

8. Байгша оной апрелиин 15 хүрэтэр колхоз бүхэндэ тэжээл бэлэдхэхэ саг үргэлжын бригадануудые эмхидхэн, тэдэндэ хүдэлмэриин малнуудые, машинануудые, хүдөө ажахын ба транспортна зэр зэмсэг, тэрэшэлэн сабшалангай газарые, тэжээлэй культурануудые ургуулха участогуудые даалгажа үгэхэбди. Тэжээл бэлэдхэлэй ба таряанажалай бригадануудта, малажалай фермэнүүдтэ, сабшалангай газарнуудые даалгажа үгэхэбди. Сабшалан һайжаруулха ба тэжээл бэлэдхэхэ үйлэдбэриин даалгабаринуудые бригада, фермэ бүхэндэ хүргэхэбди.

Наукын түйлалтанууд ба луговодствын түрүүшүүлэй-герасимовецуудай дүй дүршэлые колхозуудай практикада үргэнөөр нэбтэрүүлэн, уһалагдадаг сабшалангай гектарһаань 25 центнерһээ доошо бэшэ ба уһалагдадаггүй сабшалангай гектарһаань 15 центнерһээ доошо бэшэ ургаса мүнөө жэлдэ түйлахабди.

Сабшалангай газар даажа абаһан тэжээл бэлэдхэлэй ба таряанажалай бригада бүхэн, малажалай фермэ бүхэн сабшалан шанаржуулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ зорилгоор, луговодствын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые — үтэг бии болгохо, органическа ба минеральна үтэгжүүлгэ хэхэ, һайрамай уһа хэрэглэхэ ба уһалалгын системэнүүдһээ сабшалан уһалха, сабшалангайнгаа газарые шуты бургааһанһаа, шулууһаа сэбэрлэхэ, намагжаһан участогуудые хатааха ябадал үргэнөөр хэрэглэхэ байна.

Сабшалангуудай ногооной гарасые һайжаруулха зорилгоор, колхоз бүхэндэ үрһэ үгэхэ участогуудые, таһалхабди, тэдэ участогуудай ногооной 25 процентһээ доошо бэшэнь эрхим һайн байха. Сабшалангай ногооной үрһэ абахын тула колхозуудтаа сабшалангай ба бэлшээриин ногооной үрһэнүүдые ургуулха 350 га газар илгаха, тэдээндэ һайн харууһалга хангаха ба саг сооһь хуряахабди.

9. Үбһэ сабшалгаяа эрхим ба богони болзорнуудта эмхидхэхэбди. Сабшалангай нэлэнхы дээрээ хүсэлдэн эдеэшэхые хүлеэнгүйгөөр зарим участогуудта түүбэрилжэ сабшахабди. Һая ургажа байһан ожорһо ба үбэр талын бооринуудай ногоо, уһанай халиһан сабшалангуудай ногоонуудые сабшалгаар үбһэ хуряалгаяа эхилхэбди. Модоной һалбарһанай һүүлээр, хабартаа набшата тэжээл бэлэдхэжэ эхилхэбди.

Үбһэ сабшаха түсэбөө xaһa саг сооһь дүүргэхэ зорилгоор, МТС-үүдэй машинно-тракторна паркые бүримүһэн хэрэглэхэбди. Тракторна сенокосилкануудай хүдэлмэрилхыень тула сабшалангай эрхим участогуудые бэлэдхэхэбди, газараа түгэсэгүүдһээ, шулуунуудһаа, болдогуудһаань сэбэрлэн, агрегат ба машина бүхэнэй һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхөөр болгохобди.

10. Тэжээлэй корнеплодуудые тариха түсэбөө 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэлгэ хангахабди, тэрэнэй тулада фермэ бүхэндэ 3—4 гектарһаа доошо бэшэ талмайтай фермэ-шадарай участогуудые бии болгохобди.

Тэжээлэй корнеплодуудай тарилгануудта һайн харууһа хангахабди, рядуудайнь буртаг үбһэнүүдые түүбэрилхэ, газарыень зөөлэрүүлхэ, һэрхиилгэхэ ба элдүүрилхэ хүдэлмэри xaһa саг сооһь хэхэбди. 1951 он соо колхоз бүхэндэ корнеплодуудые хадагалха һайн хранилищинуудые ба силосна түхеэрэлгэнүүдые барижа, колхозно фермэнүүдээ шэмэтэ тэжээлнүүдээр хүсэд хангахабди.

Таряанажалай талаар

1. Газартаряалангай культурые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэн, агрономическа наукын түйлалтануудые ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэн, 1951 ондо тарилгынгаа бүхы талмайн гектар бүриһөө дунда жэшээгээр орооһото культурануудай 15 центнерһээ доошо бэшэ, тэрэ тоодо шэниисын га

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

БМАССР-эй гурбадахи зарлалгын Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси 1951 оной апрелиин 7-ной 15 часта, Соведүүдэй II Байшангай Сталинска зал соо нээгдэхэнь.

БМАССР-эй Верховно Соведэй сессидэ ерэһэн депутадуудые регистрацилга Соведүүдэй 1-дэхи Байшангай 2-дохи дабхарай № 51 комнатодо болохо байна.

4-47, 5-86 гэһэн телефонуудаар хандахада болохо.

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы колхознигууд ба колхозницануудта, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ

Бичурын аймагай колхознигуудай ба колхозницануусай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй

ХАНДАЛГА

(Түгэсхэл)

бүриһөө 16,5 центнерһээ доошо бэшэ, тиихэдэ 5 мянган гектарай га бүриһөөнь 20 центнер ургаса абаха уялга абанабди. Сахарай свёклын гектарһаань дунда жэшээгээр 150 центнерһээ доошо бэшэ, тиихэдэ 200 гектарай га бүриһөөнь 250 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахабди. Хартаабхын ургасые бүхы талмайһаань—гектарай 150 центнерһээ доошо бэшые, тиихэдэ 100 гектарай га бүриһөө 200 центнер; овощиин тарилгын бүхы талмайн гектарһаань 120 центнерһээ доошо бэшые, тиихэдэ 50 гектарай га бүриһөөнь 200 центнер ургаса абахабди.

2. Культура бүхэндэ тон таарамжатай ба агротехническэ богонихон болзор соо полевой хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар ябуулжа хабарайнгаа тарилга дүүргэхэбди. Хэрээһэлүүлжэ ба нарин-рядтайгаар тариха ябадал үргэнөөр хэрэглэхэбди. Шэнийсэ ба хара таряае хүдэлмэриин 10 үдэр соо, овёс ба ячмень — хүдэлмэриин 5 үдэр соо, просо ба гречихэ — хүдэлмэриин 3 үдэр соо тарижа дүүргэхэбди.

3. Хабарай тарилта амжалтатайгаар дүүргэхын ба үндэр ургаса абахын тулада иимэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэбди:

Хабарай тарилгада бэлэдхэлые, бүхы культурануудай үрһэнүүдые сэбэрлэхэ ба тарилгын кондицида хүргэхэ хүдэлмэреэ, тракторнууд, хүдөө ажахын машинанууд болон бэр зэмсэгэй заһабарииe, мори унаа, тоног зэмсэг ба транспортна хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэлгэ, тэрэшэлэн үйлэдбэриин ба хүдэлмэриин түсэб зохёолгые, трактор бүхэнэй хоёр халаантайгаар хүдэлмэрилхынь тула тракторна бригадануудай составые тракториствуудаар, прицепщигүүдээр, бусад хангаха нюурнуудаар бүридүүлгэ ойрын үдэрнүүдтэ түгэсхэхэбди. Ороохото культурануудай үрһэнүүдые академик Лысенкын методээр бүлеэн агаараар дулаасуулан бэлэдхэхэ ба тэдэнииe хороор угааха, головняһаань һалгахабди. Газарай хүрьһэн дотор шииг нойто барихын тула намарай парай ба парнуудай бүхы талмай дээрэ 2—3 үдэр соо хабарай эртын борнойлолго хэхэ, тэрэшэлэн намарай хара таряа, олон жэлэй ногоонуудые борнойлхобди.

3 мянган гектарһаа бага бэшэ тарилгын газарые нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр, тэрэ тоодо 500 гектарыень гранулированна үтэгжүүлгэнүүдээр үтэгжүүлхэбди.

Хара таряанай, хабарай ороохото культурануудай, сахарай свёклын, овощьнуудай ба олонжэлэй ногоонуудай үрһэ таридаг газарай бүхы талмайда нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэлгэ үргэнөөр эмхидхэхэбди. Агрономуудай заабариин ёһоор, хабарай ороохото культурануудай гарасые борнойлхо ба хартаабхын тарилгын бүхы талмайе борнойлхобди. Хүдөө ажахын бүхы культурануудай тарилгада эрхим харууһа хангаха, үбһыень түүхэ, шоройень обоолхо ба рядууд хоорондуурнь элдүүрилхэ, тэрэшэлэн хүдөө ажахын хоротонтой тэмсэхэбди. Намарай ба хабарай хара таряанай, гречихын, люцернын, наран сэсэгэй ба үгэрсын тарилгын бүхы талмай дээрэ 3—4 дахин нэмэжэ тооһотуулан үрэжүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэхэбди.

Ороохото культурануудай ба олонжэлэй ногоонуудай сортовой үрһэнүүдэй үндэр ургаса ургуулан абалгада онсо анхарал табихабди. Үрһэнэй участогуудта зорюулан севооборотуудай полинууд дээрэ буртаг үбһэгүй сэбэр ба эрхим газарнуудые илгажа үгэхэбди. Үрһэнэй участогуудта дээдэ зэргын агротехникэ хэрэглэн, ороохото культурануудай гектарһаань 18 центнерһээ доошо бэшэ, олонжэлэй залаата ногоонуудай гектарһаань 150 килограммһаа доошо бэшэ, люцернын гектарһаань 200 килограммһаа доошо бэшэ ургаса абалга хангахабди.

Ногооной үрһэнүүдэй түргэнөөр арбидхагдахын тулада люцернын бүхы тарилгые, тэрэ тоодо «Защита мира» колхоздо—15 гектарһаа доошо бэшые, Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо —10 гектар, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо — 15 гектар ба «Красное знамя труда» колхоздо —15 гектарһаа доошо бэшые имагта гнездовой ёһоор тарихабди.

4. Аймагай колхозууд харьяата газар элдүүриингээ ба севооборотуудай полинуудай хилэнүүдээр 30 гектар талмай дээрэ поли хамгаалха зүрууд модонуудые энэ жэлдэ һуулгаха уялга абана.

5. Пар хахалха түсэбөө июниин 10 хүрэтэр дүүргэхэ ба тэрээндээ 3—4 дахин культиваци, лущени хэжэ, эрхим харууһа хангахабди. Ерэхэ жэлдэ хабарай культурануудай бүхы тарилгые имагта парнууд ба намарай пар дээрэ хэхээр бодомжолон, хабарай хахалалгые хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэхэбди. Намарай хара таряанай тарилгые сентябриин 1-һээ оройтуулангүй дүүргэхэбди.

Машинно-тракторна станцинуудай талаар

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ МТС-үүдэй угаа ехэ үүргэ дүүргэдэгые хараадаа абажа, Краснодарска хизаарай, Малороссийска МТС-эй Социалистическэ Ажалай Герой Иван Бунеевэй тракторна бригадын, Түнхэнэй МТС-эй Николай Сороковиковой уряае үндэһэ болгоп Бичурын, Бага-Куналейн ба Окино-Ключевскойн МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд хадаа хабарай бүхы полевой хүдэлмэринүүдээ агротехническэ эрхим болзорнууд соо, имагта эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө, үндэр дээдэ ургаса абахын түлөө, хүдөө ажахыда алмалга ба арбилалга хэхын түлөө, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ ороободи.

МТС-үүдэймнай хүдэлмэрилэгшэд иимэ уялгануудые даажа абаа гэбэл:

Бичурын МТС-тэ — 15 хүсэтэй трактор бүреэр 500 гектарһаа доошо бэшэ зөөлэн хахалалга хэхэ ба 15 футова комбайн бүхэнөөр 300 гектарһаа доошо бэшэ таряа хуряаха. Тракторна хүдэлмэриин өөрын үные химдаруулха ба 200 мянган түхэригһөө бага бэшэ түрэнэй мүнгэ, 100 тонно горючи ба түрхихэ материалнуудые алмаха.

Харьяата колхозуудтаа 2000 га талмай дээрэ үбһэ сабшаха, тармаха ба һүрилхэ, 1500 тонно силос дараха, 300 га талмайтай сабшалан ба бэлшээринүүдэй бургааһа буртагые үндэһэтэйнь арилгаха ба сэбэрлэхэ, 200 га талмайн намагые хатааха.

Бага-Куналейн МТС-тэ—15 хүсэтэй трактор бүреэр 500 гектарһаа доошо бэшэ зөөлэн хахалалга хэхэ ба 15 футова комбайн бүхэнөөр 300 гектарһаа доошо бэшэ таряа хуряаха. Тракторна хүдэлмэриин өөрын үные химдаруулха ба 165 мянган түхэригһөө бага бэшэ түрэнэй мүнгэ, 50 тонно горючи ба түрхихэ материалнуудые алмаха.

Харьяата колхозуудтаа 3300 га талмай дээрэ үбһэ сабшаха, тармаха ба һүрилхэ, 1500 тонно силос дараха, 200 га талмайтай сабшалан ба бэлшээринүүдэй бургааһа буртагые үндэһэтэйнь арилгаха ба сэбэрлэхэ, 250 га талмайн намагые хатааха.

Окино-Ключевскойн МТС-тэ—15 хүсэтэй трактор бүреэр 500 гектарһаа доошо бэшэ зөөлэн хахалалга хэхэ ба 15 футова комбайн бүхэнөөр 300 гектарһаа доошо бэшэ таряа хуряаха. Тракторна хүдэлмэриин өөрынь үные химдаруулха, 143 мянган түхэриг түрэнэй мүнгэ зөөри, 99 тонно горючи ба түрхихэ материалнуудые алмаха.

Харьяата колхозуудта 3000 га талмай дээрэ үбһэ сабшаха, тармаха ба һүрилхэ, 1200 тонно силос дараха, 150 га талмайтай сабшалан ба бэлшээринүүдэй бургааһа буртагыень үндэһэтэйнь арилгаха ба сэбэрлэхэ, 250 га талмайн намагые хатааха.

МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд тракторна хүдэлмэриин түсэбые 15 процентһээ доошо бэшээр үлүүлэн дүүргэхэ, агротехникые шангаар сахиха, газараа имагта предплужнигтай плугуудаар хахалха ба колхозуудтай хэһэн договорнуудаар тогтоогдоһон болзорнуудта бүхы хүдэлмэреэ дүүргэхэ. Түрүүшын үдэрһөө эхилэн часай график хэрэглэхэ, агрегат ба тракторист бүхэнэй үйлэдбэриин сезонно ба халаанай нормонуудые дүүргүүлхэ ба үлүүлэн дүүргүүлхэ уялга абана.

Бүхы бригадануудаа хозрасчедто оруулха, тракторнууд ба хүдөө ажахын машинануудые социалистическэ ёһоор бүтэн бүрин байлгахын тула даажа абаха. Тэдэндэ техническэ харууһа хангаха гуримуудые шангаар сахиха.

Бичурын ба Бага-Куналейн МТС-үүдтэ лугомелиоративна отрядуудые байгуулха ба сабшалангай ногоонуудай ургаса нилээд дээшэлүүлхэ, комбайнаар хуряаһанай һүүлээр соломо ба михиинэ бүримүһэн суглуулха ябадал хангаха.

Тракторна бригаднуудые техническэ ба эмхидхэлэй талаарнь хангалга һайжаруулхын тула, «Урожай» гэжэ радиостанцяар дамжуулан диспетчерскэ холбоо эмхидхэхэ.

Тракторна бригадануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ шухала культурно-ажаһуудалай условинуудые хангаха. Вагончигууд, полевой стануудые заһабарилха ба түхеэрхэ. Тракторна бригадануудта, полевой стануудта бани гү, душ бии болгохо.

Тракторна ба таряанажалай бригадануудай хани харилсаатай хүдэлмэри хангаха ба хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрииe хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ шухала условн болохо договор соо хараалагдаһан уялгануудые нарин нангиһаар сахиха.

* * *

Зарим колхозууд ба бригаданууд, хүдөө ажахын түрүүшүүл дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа гэбэл:

«Красное знамя труда» колхоз ниитын малажалые хүгжөөхэ түсэб: морёор—102 процент, эбэртэ бодо малаар—110 процент, хони ямаагаар—115 процент, гахайгаар —120 процент, шубуугаар — 125 процент ба кролигоор—150 процент дүүргэхэ. Таряанай бүхы талмайн гектар бүхэнһөө 15 центнерһээ доошо бэшэ ороохото культурын ургаса, уһалагдаһан газарай гектар бүриһөө 25 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха.

100 эхэ мал бүриһөө 85 тугал, 110 хурьга ба эхэ гахай бүриһөө 15 поршоонхо абаха уялга Логовскиин нэрэмжэтэ колхоз абаа. Тарилгынгаа бүхы талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 18 центнер ороохото культурын ургаса хуряаха ба уһалагдаһан газарай гектар бүриһөө 22 центнерһээ доошо бэшые абаха. 35 гектар талмайда сахарна свёкло тарижа, дунда зэргээр гектар бүриһөө 200 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха.

Сабшалангай уһалагдадаггүй бүхы талмайһаа гектар бүриин 19 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ, уһалагдаһан газарай гектар бүриһөө 28 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ хуряаха. 80 толгой үнеэдэй байха нэгэ байра, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байха гэр энэ жэлдэ бариха.

100 эхэ мал бүриһөө 90 тугал, 110 хурьга эшэгэ абаха уялга Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз абаа. Хонин бүриһөө 3,5 килограммһаа доошо бэшэ ноохо хайшалха. Таряанай бүхы талмайһаа гектар бүриин 15 центнерһээ доошо бэшэ ороохото культура, 100 га газарһаа дунда зэргээр гектар бүриин 22 центнер ургаса абаха;

Калининай нэрэмжэтэ колхоз таряалангай бүхы талмайһаа дунда зэргээр гектар бүриин 22 центнер ороохото культура, 200 га газарһаа гектарай 25 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха уялга абаа.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр С. Д. Ленхоевой таряанай бригада бүхы талмайһаа гектар бүриин 16,5 центнер ороохото культура, 50 га талмайһаа гектар бүриин 20 центнер таряа хуряаха уялга абаа.

Круминай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Е. Ф. Тимофеевэй огородно бригада бүхы талмай дээрэһээ гектар бүриин 200 центнерһээ доошо бэшэ капуста, 180 центнер морковь, 150 центнер помидор, 130 центнер һонгино, 300 центнерһээ доошо бэшэ үгэрсэ ургуулха уялга абаа.

«Защита мира» колхозой нүхэр К. А. Николаевагай звено 35 гектар газарга га бүриин 250 центнер сахарна свеклын ургаса абаха уялга абаа.

Бичурын МТС-эй нүхэр Ж. Ц. Цыбикмитовэй тракторна бригада трактор бүхэнэй 526 га (зөөлэн хахалалгаар тоолобол) элдүүрилхэ ба элдүүрилһэн талмайн гектар бүриһөө 20 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха, горючи, түрхилгын материал ба заһабариин зөөри 12 процентһээ доошо бэшээр алмаха уялга абаба.

Бага-Куналейн МТС-эй нүхэр А. Л. Коротаевагай тракторна бригада трактор бүхэнэй 600 гектарһаа доошо бэшэ (зөөлэн хахалалгаар тоолобол) элдүүрилхэ ба элдүүрилһэн талмайн гектар бүриһөө 16,5 центнерһээ доошо бэшэ ургаса, 200 га газарһаа гектарай 18,5 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха. Гектар бүриин хүдэлмэриин өөрынь үные 3 түхэригөөр химдаруулха, заһабарилгын хэрэгсэлнүүдые 15 процентһээ доошо бэшээр алмаха, 10-дахи үдэр бүхэндөө алмагдаһан горючяараа ажаллаха уялга абаа.

Окино-Ключевскойн МТС-эй нүхэр К. Ф. Мельниковэй тракторна бригада 15 мориной хүсэтэй трактор бүхэндэ 550 гектарһаа (зөөлэн хахалалгаар тоолобол) доошо бэшые элдүүрилхэ ба элдүүрилһэн талмайн гектар бүриһөө 16 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха, горючи ба түрхилгын материал 15 процентһээ доошо бэшээр, заһабарилгын хэрэгсэлые 10 процентһээ доошо бэшээр алмаха уялга абаба.

Бичурын МТС-эй тракторист нүхэр Р. И. Шиханов СТЗ-НАТИ трактораар өөрынгөө халаан соо 1000 гектарһаа доошо бэшые (зөөлэн хахалалгаар тоолобол) элдүүрилхэ, горючи ба түрхилгын материал 12 процентһээ доошо бэшээр, заһабарилгын хэрэгсэлнүүдые 15 процентһээ доошо бэшээр алмаха уялга абаа.

Бага-Куналейн МТС-эй трактористнууд В. С. Быков ба А. А. Литвинцев гэгшэд ХТЗ трактораар 700 гектарһаа доошо бэшээр (зөөлэн хахалалгаар тоолобол) элдүүрилхэ, 15-дахи үдэр бүхэндөө алмагдаһан горючяараа ажаллаха ба заһабарилгын хэрэгсэлнүүдые 10 процент алмаха уялга абаба.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад С. С. Беликова ба Б. С. Торбоева гэгшэд даалгабарита үнеэн бүхэнһөө 1500 литрһээ доошо бэшэ һү һааха уялга абаа.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-эйн хүдэлмэрилэгшэд 100 эхэ хони ямаан бүриһөө 110-һаа доошо бэшэ түл абажа түлжүүлхэ, хонишон нүхэр Цыбик Аюшеев 100 эхэ хони ямаанһаа 120 хурьга эшэгэ абажа түлжүүлхэ уялга абаа.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Ш. Б. Будажаповай бригада 150 га сабшалангай газарһаа гектар бүриин 30 центнер үбһэ абаха уялга абаа.

«Красное знамя труда» колхозой үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй бригада даалгабарита сабшалангай бүхы талмайн гектар бүриһөө 20 центнер, 25 гектар талмайн гектар бүриһөө 40 центнер үбһэ абаха уялга абаба.

Бүхы колхозууд болон бригаданууд сабшалангай газар ба полинуудые уһалалга үргэнөөр хэрэглэхэ уялгануудые абаба. Бүхы һубаг канавануудаа һаяын үдэрнүүдтэ заһабарилжа дүүргэхэ. Бии байһан уһалууриин сетьдэхи 95 гидротехническэ барилгануудые заһабарилха ба 40 шэнэ барилгануудые бариха. 450 га талмайе уһалха уһалууриин сетине уһалууриин шэнэ системэдэ оруулха. 5250 га таряанай талмайе уһалууриин системэһээ һайн шанартайгаар уһалха ба 1000 га талмайе зунай үедэ уһалха.

Бага-Куналейн уһалууриин системын барилгын хүдэлмэрии июлиин 15 болотор дүүргэхэ. Березовско, Буйска ба Алташейскэ уһалууриин системэнүүдые һэргээн бодхоохо. Ново-Сретенскэ сельсоведэй Чапаевай, Молотовой, Кировэй, Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай, Ленинэй ба Круминай нэрэмжэтэ колхозуудай 4200 гектар талмайн таряалангай ба сабшалангай газарнуудые уһалхын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэри энэ жэлдэ өөһэдынгөө хүсөөр хэхэ.

Таряанай хуряалгада хаһа саг ссогоо бэлэдхэхэ уялга бидэнэр абанабди. Комбайнуудай, жаткануудай, молотилкануудай, таряа сэбэрлэдэг машинануудай, свёкло малтаха зэбсэгүүдэй, хартаабха малтаха ба хуряалгын бусад машинанууда заһабарилга июниин 1-һээ оройтуулангүй дүүргэхэ. Зерносушилканууды, тогуудые, һарабшануудые, зернохранилищи, овощехранилищи ба бусад амһартануудаа заһабарилаад, дезинфекцилхэбди. Хуряалгын эхилхэ болотор 8 шэнэ зерносушилка, 10 ток, 25 һарабша, 3 склад ба 4 овощехранилищи шэнээр барихабди.

Таряанай хуряалгые богонихон болзор соо гээлтэгүйгөөр үнгэргэхэбди.

Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө октябриин 20-һоо оройтонгүй дүүргэхэбди. Мүн ноябриин 1-дэ сахарна свёкло, ноябриин 7-до малажалай продуктнуудые гүрэндэ сүм оруулхабди.

Колхозуудта туһалбариин ажахынуудые үргэнөөр хүгжөөхэ. 1951 ондо 15 гектарһаа бага бэшэ газарта садуудые ба ягоднигуудые тариха, колхозуудай пасекануудтахи зүгын бүлэнүүдые 650 бүлөөр олошоруулхабди. Колхоз бүхэндэ хирпиисын ба саманна үйлэдбэри эмхидхэхэ, колхозуудта 7 пилораманнуудые бүтээхэбди.

Ново-Сретенскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ, Ворошиловай, Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ, «Сталинский путь» колхозуудые энэ жэлдэ электрификацилхабди.

Һургуулинуудта, богони болзорой курсануудта ба семинарта 41 бригадирнуудые, сахарна свёклын звенонуудай 50 звеньеводуудые, 5 садоводуудые, 5 зүгышэдые, 21 таряа хатаагшадые, 17 луговодуудые, 30 уһалагшадые, уһалалгын хүдэлмэрииe механизацилгын талаар 8 инструкторнуудые, 36 фермэ даагшадые, 40 шубуушадые ба бусад ниитэ мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэжэ гаргахабди. Колхознигуудай 3 жэлэй агротехническэ ба зоотехническэ курсануудай һуралсал һайжаруулха. Колхозуудта хүдөө ажахын культурын 4 байшангуудые барихабди.

Һуурин газарнуудые болбосон түхэлтэй болгохын түлөө анхаралаа хандуулхабди. 1951 он соо колхозно 3 клубуудые, аймагай культурын байшан бариха, фермэ, полевой стан бүридэ улаан булангуудые бии болгохобди. Колхознигуудай 500 гэрнүүдтэ радио оруулхабди.

Һуурин газарнуудые ногооруулха ба болбосон түхэлтэй болгохо. Колхозник бүхэнэй усадьбада 10-һаа үсөөн бэшэ модо һуулгахабди. Колхоз бүхэндэ спортивна площадка бии болгохобди.

Колхозуудаа эмхидхэлэй-ажахын талаар улам бэхижүүлхын тулада колхозно ажабайдалай үндэһэн хуули—хүдөө ажахын артелиин сталинска Устав наринаар сахиха, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүгжөөжэ, ниитынгээ баялигые улам арбидхаха байнабди. Ажалай жаяг заршам бэхижүүлхын тулада үдэр бүри тэмсэхэ, лодырьнууд ба голодһо гаргаашадтай эрид тэмсэхэ, колхозник ба колхозница бүхэниие ниитын үйлэдбэридэ хандуулхабди. Колхозууд, бригаданууд, фермэнүүд, колхознигууд болон трактористнуудай хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй үндэһэ һуури дээрэ бүхы хүдэлмэреэ эмхидхэхэбди. Хүдөө ажахын гол хүдэлмэритэй зохилдуулан, абаһан уялгануудай ба социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудай дүүргэлтые хододоо шалгажа байхабди.

Бурят-Монголой колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд!

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, ниитын малажалда үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын, мал бүхэниие бүрин бүтэнөөр харууһалхын ба колхоз болон фермэ бүхэнэй ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэйнгээ түсэбые, адуу мори үсхэбэрилхэ хоёр жэлэй түсэбые дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ гэһэн манай уряае дэмжэхыетнай, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыетнай таанадые уряалнабди.

Энэ жэлэй хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа, тэрэниие амжалтатайгаар үнгэргэхыетнай уринабди. Таряанажалай культурые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэтээ хамта хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, 1951 ондо үндэр ургаса түйлая.

Шэн габьяата ажалаараа колхозуудай ниитын ажахын бүхы һалбаринуудай дэбжэлтэ туйлахабди, таряа, мяха, һү болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые Эхэ орондоо элбэг ехээр үгэхэбди, колхознигуудай ажана тэнигэлэн байдалые улам һайжаруулха ябадал хангахабди.

Энэ уялганууд Бичурын аймагай колхознигууд ба колхозницануудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ниитын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаа.

Хүдөө ажахы[н] хүтэлбэрилхы[...] хүдэлмэрилэгшэ[...] республиканска зү[...]

Үсэгэлдэр, үдэрэй 12 Ленинэй ордено оперо ба театр соо хүдөө ажахын рилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ликанска зүблөөн нээгд[...] зүблөөндэ хабаадалсахаяр ликын колхозуудай түрүү[...] МТС-үүдэй директорнууд ба гуудай хүдөө ажахын та[...] даагшад ерээ. Эндэ суг[...] «Хүдөө ажахын 1950 оной ба 1951 ондо малажал хү[...] хүдөө ажахын культурану[...] гасые дээшэлүүлхэ хэрэгт[...] зууд болон МТС-үүдэй [...] гэһэн ВКП(б)-гэй Бурят-М[...] областной комитедэй [...] нүхэр А. У. Хахаловай [...] шагнаа. Элидхэлэй һүүлэ[...] хүн үгэ хэлэбэ.

Майн урда тэ[...] мүрысөөн

Мүрысөөн үргэ[...] дэлгэрнэ

Социалистическэ мүрысөө[...] гэрүүлһэнэй, ажалай бүтэ[...] шэлүүлһэнэй ашаар ажал[...] мэри дээрээ амжалтануудые лажа эхилһэн предприяти[...] тоо Городской район соо [...] үедэ олошоржо байна. Ма[...] да тээхи социалистическэ сөөндэ ороходоо, кварта[...] түсэбые 102 процент дүүр[...] га абаһан гүрэнэй пивын [...] коллектив тэрэ түсэбөө 10[...] цент дүүргээ.

Эндэ ажалай бүтээс[...] дээшэлбэ. Хэрбээ үнгэрэгш[...] һара соо ажалай бүтээс[...] процентээр дээшэлһэн бай[...] апрелиин түрүүшын үд[...] тэрэ 20 процент хүрэтэр [...] Мүрысөөндэ эюулгын цех[...] чальнигынь нүхэр Банин), [...] ной цехын (начальнигын [...] Поздеева) коллективууд [...] жэ ябана.

Улан-Удын махоркын ф[...] (директорынь нүхэр В[...] коллективэй гэшүүд Ма[...] тээхи мүрысөөндэ баранд[...] сонхой. Тиин тэдэнэр [...] үргэнөөр дэлгэрүүлһэн[...] нэгэдэхи кварталайнгаа [...] 104,5 процент дүүргээ. Т[...] гадуур хоёр тонно зуун ки[...] һайн шанартай продукци[...] гаргаһан байна.

Тэрэшэлэн ажалай бүтээ[...] һарынхиһаа үлүү ехээр [...] бүтээн гаргаһан продукци[...] сэн химдарна, шанарынь [...] руулагдана. Стахановецууд[...] дүршэлнүүдые шудалан, т[...] тодые үйлэдбэри дээрэ[...] рүүлхэ хүдэлмэри эндэ [...] эхилээ.

Ив. Но[...]

Шухала хэрэг[...] хажуу тэ[...]

Сельпонуудай болон ай[...] союзай тоосоото-һунгуул[...] лаануудта Баунтын аймаг[...] цигууд эдэбхитэйгээр хаба[...] на. Кучегорско сельпогой [...] суглаан дээрэ 100 гаран [...] гууд байжа, хүдэлмэреэ у[...] жаруулха талаар тодорхо[...] ринуудые үгэбэ.

Тус сельпо мүнөө жэл[...] мэрээ нилээд һайжаруула[...] бараанайнгаа эрьесын түс[...] гэдэхи квартал соо үлүү[...] гэһэн байха юм. Коо[...] зөөрине урилтэ, хоролто[...] даг ябадал эндэ усадхаг[...]

Тоосоото элидхэл тушаа [...] лэһэн пайщигууд нүхэд С[...] Белобородов, Пузиков бол[...] сад эд хэрэглэгшэдэй коо[...] хүдэлмэрилэгшэдэй дунд[...] турно-гэгээрэлэй хүдэлм[...] лагданагүй, социалистическ[...] рысөөн дэлгэрүүлэгдэнэгү[...] магазинуудые даагшанар [...] давецүүд даалгабарита [...] гансал урдын наймаашаа [...] хандана гэжэ шүүмжэлэ[...] шүүмжэлэл тон зүбтэй. Ю[...] дэ, зарим сельпонуудай [...] рилэгшэд пайщигуудай ду[...] тационно-ойлгууламжын [...] ри ябуулдаггүй, миил [...] наймаа хэхэ түсэбөө [...] түлөө оролдодог болошо[...]

Мүнөө тодорхой уя[...] абажа, Майн урда тээхи [...] тическэ мүрысөөндэ оро[...] давецүүд, магазинуудые [...] эндэ үсөөн. Энэ байдалые [...] дань тэсэхын аргагүй.

Д. Д[...]

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

[ВК]П(б)-гэй обкомой IV пленумэй [ш]иидхэбэриие шууд бэелүүлхэ

(Прибайкальска аймагай партийна конференциhээ)

[Пр]ибайкальска аймагай VII [парти]йна конференци дээрэ элид… ба делегадууд ниитын…, таряанажал хүгжөөхэ, …удые эмхидхэлэй-ажахын …на бэхижүүлхэ хэрэгые …П(б)-гэй айкомой хангалтагүй …утэлбэрилhые тэмдэглэээ.

…ыг хадаа малажал хүгжөөхэ …й түсэбые үнгэрэгшэ жэлдэ …үгүй. Ниитын адуу мал үс…ы талаар «1-е Мая», «По…» колхозууд илангаа ехэ …лэй. Эдэ колхозуудай ма…ос үнгэрэгшэ жэлдэ нэмэ…арин хороhон байна.

…иин айком, аймсоведэй гүй…н ба тэрэнэй хүдөө ажа… …ыег хадаа тэжээлэй бата …база байгуулха шухала хэм…байгүй. Малай ашаг шэмэ …тон бага байhаар. Аймагай … 1950 ондо фуражна …үрийhөө 1100 литр hү hаа…үбтэй байhан аад, зүбхэн …тр hү hааhан байна.

…(б)-эй айком ба аймгүйсэд…лдаа таряанажалай культу…дэшэлүүлхэ асуудалнуудта …анхарал табингагүй. Ай… нэгэшье колхоз севооборо…болоогүй.

…им колхозууд сортовойбэшэ … тарилга хэдэг, газараа …элдүүрилдэг, нютагай …дэлгэнүүдые хэрэглэдэгүй … Аймаг хадаа дайнай урда …жэлнүүдтэ хураадаг ургаса… мүнөө хүрэтэр түйлажа …й, үнгэрэгшэ жэлдэ таряа …гаар гүрэнтэйгөө хүсэд тоо… байха юм.

…ие ажахын мэргэжэлтэд ха…хозникүүдай дунда совет… агробиологическа наукын …нуудые, хүдөө ажахын …лэй hайн дүй дүршэлые …лгалтагүйгөөр нэбтэрүүлдэг … юм.

…ай промышленностиие …а ба советскэ органуудай …тагүйгөөр хүтэлбэрилдэг …э хэдэн предприятинууд …гэ жэлдэ үйлэдбэриингөө …дые дүүргээгүй, муу ша…й продукци гаргаhан байгаа. …ай ажахын ба культурна …алтын эдэ дутуунуудай …авиинь хадаа партийна …зацинуудай партийно-эм… ба политическэ хүдэлмэ…уйшее доодо хэмжээндэ бай… болоно.

…легадууд нүхэд Николаев, …ба бусад үгэ хэлэхэдээ, …а эхин организацинуудые …ийн айкомой hулаар хү…ддэг тухай шүүмжэлэл хэ…а. ВКП(б)-гэй айком ба …ой бюро партийно-эмхидхэ… ба политическэ хүдэлмэриие …руулха ябадалдань партий…ин организацинуудта hулаар …на. Айком болбол партийна …изацинуудай секретарьнуудай идейно-политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ асуудалнуудые үшөө hулаар эрхилдэг байха юм. Тэдэнтэй семинарнууд ба зүблөөнүүд тон үсөөн үнгэргэдэг. Партиин айком хадаа парторганизацинуудай секретарьнуудай тоосоое шагнадаггүй, партийна хүдэлмэриие hайнаар табиhан организацинуудай жэшээе дэлгэрүүлхын тула багаар оролдодог байна.

ВКП(б)-гэй айком өөрынгөө ба партийна дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые эмхидхэдэггүй, хинадаггүй гэжэ делегадууд нүхэд Самсонова, Вставский, Сергеев хэлэбэ. Олон hайн тогтоолнууд гаргагдаад, бодото дээрэ бэелүүлэгдэнгүй үлэдэг байха юм. Мүн нимэ дутагдал аймгүйсэдкомой хүдэлмэридэ үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, аймсоведэй гүйсэдкомой хадаа Горячинска загаhанай заводой директорэй тоосоое шагнаад, hайн тогтоол гаргаhан байгаа. Тэдэ, тус заводой хүдэлмэриие hайжаруулхын тулада ялалтай хэмжээнүүдые абаха шухала байhан болобошье, дурсагдаhан тогтоол хэрэг дээрэ бэелүүлэгдээгүй үлэшэhэн байна. Партийна суглаануудай протоколнуудые партиин айкомой шэнжэлэн үзэдэггүй дээрэhээ коммунистнуудай үнэтэ дурадхалнууд ба эрилтэнүүд дүүргэгдэдэггүй байха юм.

Үгэ хэлэhэн хэдэн делегадууд аймагай колхозуудта ороhото культурнуудай үрэсын багаар абтадаг тухай тэмдэглэбэ. Аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ ороhото таряанай тон бага ургаса хураhан байна. Нилээд олон колхозууд тарилгаа сортовойбэшэ үрhөөр хэhэн юм. Гадна, агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэдэггүй, таряанай газар үтэжүүлхэ ба уhалха хэмжээнүүд абтадаггүй, газар муугаар элдүүрилэгдэдэг байна. Гэбэшье, партийна ба советскэ органууд зохихо хэмжээ абаагүй байха юм.

Делегадууд Родионов, Курбетьев, Еранский, Москаленко, Ильин ба бусад тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малай үбэлжэлгые эмхитэйгөөр үнгэргэхэ, хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэгшэдтэй тэмсэхэ, комсомольско ба ниитын бусад организацинуудай хүтэлбэрилгэсэ hайжаруулха ябадалые ВКП(б)-гэй айкомой хангалтагүй хүтэлбэрилгэ шүүмжэлээ.

Конференци хадаа ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой IV пленумэй шиидхэбэриие шууд бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалhан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр А. П. Стрельников, секретарьнуудаар нүхэд А. Ф. Марков, Н. И. Самсонова hунгагдаа.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛЫЕ ШАЛГАХА

Резервнүүдээ хүсэдөөр хэрэглэхэ

Хабарай полевой хүдэлмэри ойротожо байна. Тэрээнние түгэс бэлэдхэлтэйгээр ба эмхитэйгээр угтаха ёhотойбди.

Тарилгын хүдэлмэриин 85—90 процентнь тракторнуудай хүсөөр бүтээгдэдэг, тэрээнэй шанар, тогтууритай үндэр ургаса абалга манай хүдэлмэриhөө дулдыдаха байна.

Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ арга боломжонууд бидэндэ бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай бригада тракторна хүдэлмэриин түсэб 167 процент дүүргээ hэн. Договор соо хэлэгдэhэн агротехническэ болзор соо бүхы хүдэлмэрээ дүүргээ hэмди. Манай бригадын эрхим трактористнууд зарим машинануудаараа сезонно гурбан нормо дүүргэhэн байха юм. Үнгэрэгшэ сезон соо № 4 колесно тракторaap 936 гектар газар (зөөлэн хахалалгаар) элдүүрилhэн байнабди. Энэ хадаа манай республикын условидо рекордно тоо болоно. Энэ машинада би, тракторист В. Дружинин ба бусад хүдэлмэрилөө hэмди. Полевой хүдэлмэриин hүүлээр машинамнай техническэ талаараа hайн байжа, заhабарилгадань хараалагдаhан 1700 түхэригэй 537 түхэриг гаргашалагдаа. Техническэ харууhалга ба үбэлэй заhабарилгада hомологдоhон зөөриин 38 процент гэхэ гү, али 7 мянга шахуу түхэриг алмаабди.

Манай бригадын мүн бусад трактористнууд баhал hайнаар хүдэлмэрилөө hэн. Жэшээнь, тракторист Василий Паданкин түрүүшын жэл хүдэлмэрилhэншье hаа hайн ажалай жэшээ харуулаа. Тэрэ өөрынгөө халаан соо колёсно тракторaap 372 гектар газар (зөөлэн хахалалгаар) элдүүрилээ. Тэрэнэй нүхэр И. И. Каленых полевой хүдэлмэриин hүүлээр хүдэлмэрилжэ эхилhэншье hаа, 240 гектар элдүүрилээ. Машинаяа hайнаар харууhалжа ябаhанай ашаар эдэнэр № 7 машинаараа 612 гектар элдүүрилhэн байха юм. Энэ машинын заhабарилгада hомологдоhон зөөриин 844 түхэригынь алмагдаа.

Манай бригадын түрүү трактористнуудай дүй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, бии байhан резервнүүдээ хүсэдөөр ашаглажа шадаагүйбди. Таряанажалай культурые ба ургасые дээшэлүүлхын тулада машинаяа хүсэдөөр ашаглаха ёhотойбди. Энэ асуудалаар кубанска суута механизатор Иван Бунеевэй үүсхэлые манай бригадынхид халуунаар дэмжээд, техникээ хүсэдөөр ашаглажа, үндэр ургаса ургуулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидээ.

Энэ зорилгоёо дүүргэхын тула бүхы хүсөө элсүүлхэ байнабди. Бүхы тракторнуудаа, прицепной машинануудаа бүри декабрь hара соо заhабарилжа дүүргээ hэмди. Һүүлээрнь бидэнэр колхозой тарилгада бэлэдхэлдэнь туhаламжа үзүүлээбди. Гадна, агротехническэ хэмжээ-ябуулга дүүргэлгэдэнь, ниитын малда нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэнь туhалалсаабди.

Мүнөө бүхы машинануудаа дахин дахин шалгажа үзөөбди. Бүхы тракторнуудынай электрын гэрэлтэй. Хоёр халаанда хүдэлмэрилжэ, бүтээсээ дээшэлүүлхэ байнабди. Тракторнуудаа, хүдөө ажахын машинануудаа, мүн бусад зэмсэгүүдээ механизаторнуудтаа тушаажа үгөөбди. Тракторист бүхэн машинаяа ханамжатайгаар харууhалха, hайнаар абажа ябаха гэжэ уялга үгөө. Трактор бүхэн заправочна ба бусад зэмсэгүүдээр хангагданхай.

Бригадамнай хүнүүдээр бүридүүлэгдээ. Энэ жэлдэ манай бригадада 4 шэнэ трактористнар хүдэлмэрилхэ байна. Бүхы машинануудынай хоёр халаанда ябуулагдаха юм.

Иван Бунеевэй үүсхэлдэ харюу болгон манай бригада 15 мориной хүсэтэй трактор бүхэнөөр 700 гектар газар (зөөлэн хахалалгаар) элдүүрилхэ, арбадахи үдэртөө алмагдаhан горючи ба түрхилгын материал дээрэ хүдэлмэрилхэ, тракторна хүдэлмэриин гектар бүхэнэй өөрэйнь үниые 2 түх. 50 мүнгөөр химдаруулха, заhабарилгын материалай 15 процентыень алмаха уялга абаа. Мүн часай графигаар хүдэлмэрилхэ уялга абаабди. Энэ жэлдэ Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхоздо хүдэлмэрилхэбди. Бригадынгаа элдүүрилhэн участогhаа үндэр ургаса хуряаха зорилготойбди. Тарилгын бүхы талмайн гектар бүхэндэ 90 пүүд таряа, 150 гектар газарайга бүридэ 132 пүүд таряа ургуулха уялга абаабди. Эдэ уялгануудаа дүүргэхын тулада үсэд шангаар тэмсэхэбди.

Александр Бурков,
Иволгын МТС-эй 2-дохи тракторна бригадын бригадир.

Ехэнхи хүдэлмэринь машинаар хэгдэхэнь

Октябриин сомоной «Путь Ленина» колхозой (Мухаршэбэр) хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй 80 процент оньhото машинануудаар хэгдэхээр хараалагдана.

Гашейн МТС-эй С. Шигин, Н. Кожевин гэгшэдэй тракторна түрүү бригаданууд энэ жэлдэ тус колхозой 6109 гектар таряанай талмай элдүүрилхэ юм.

Түрүү трактористын уялга

Түнхэнэй МТС-эй тракторист Тихон Андреевич Миткеев «Заря» колхоздо 4-дэхи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Тракторна хүдэлмэриингөө түсэб нүхэр Миткеев хододоо үлүүлэн дүүргэдэг эрхим тракторист юм.

Социалистическэ Ажалай Герой Иван Бунеевэй патриотическа үүсхэлые дэмжэн нүхэр Миткеев социалистическэ уялгануудые абаа. ЧТЗ тракторaap 900 гектар (зөөлэн хахалалгада оруулан) элдүүрилхэ, hара бүриин 3 үдэртэнь алмаhан горючи дээрээ ажаллаха, тариhан бүхы талмай дээрэhээ дунда зэргээр гектар бүхэнэй 16 центнер, зарим участогуудтаа 20 центнер таряа ургуулха, заhабарилгын мүнгэн зөөрние 20 процентhээ доошо бэшээр алмаха уялгануудые абаа.

Н. Бадмацыренова.

Краснодарска хизаар. Кубаньда хабарай культурануудай тарилга үргэнөөр дэлгэрээ. Малороссийска МТС-эй, Социалистическэ Ажалай Герой И. А. Бунеевэй бригадын тракторнууд Архангельска районой «Путь к коммунизму» колхозой полинууд дээрэ үдэр hүнигүй хүдэлмэрилнэ. Зураг дээрэ: Социалистическэ Ажалай Герой И. А. Бунеев (баруун гарhаа) тракторист Н. Белодедовтэ заабари үгэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

„Б. М. Үнэн" газетэдэ бэшэhэнэй hүүлээр

Почтальонтой болобо

Манай газетын февралиин 27-ной номерто «Газетэнүүд хожомдожо абтана» гэhэн гаршагтай бэшэг толилогдоhон байгаа. Энээн соо Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд почтальоной үгы дээрэhээ газетэнүүдые хаhа саг соонь абанагүй гэжэ хэлэгдэhэн юм.

—Тус бэшэг соо хэлэгдэhэн баримтанууд барандаа тодороо гэжэ БКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айком манай редакцида мэдээсэбэ. Мүнөө энэ колхозой правлени ба партийна эхин организаци газетэнүүдые захигшадтань саг соонь хүргэхэ хэмжээ абаа. Почто зөөлгэдэ нэгэ хүн моритойгоор томилогдоо.

Хэмжээ абтаба

Ториин аймагай центртэхи номой магазинай хододоо хаалтатай байдаг тухай бэшэг манай газетэдэ толилогдоhон байгаа. Аймгүйсэдкомой мэдээсэhэнэй ёhоор, бэшэг соо хэлэгдэhэн баримтанууд шалгалтаар тодоржо, хэмжээ абтаа. Тус бэшэг аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ хэлсэгдэжэ, магазинай даагша нүхэр Южиковагай муугаар хүдэлмэрилжэ байhыень тэмдэглээд, номой магазинай хүдэлмэриие ба аймаг дотор ном худалдалгые hайжаруулха хэмжээ абтаа.

„Хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын мартын 16-най номерто толилогдоhон байна. Тус статья соо Иволгын аймагай Саянтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд ниитынгээ малай үбэлжэлгые муугаар үнгэргэжэ байhан тухай хэлэгдэhэн байгаа.

—Дурсагдаhан баримтанууд тодороо. Тус статья колхозой партийна эхин организациин бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, заагдаhан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаа. Тус колхоз нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэжэ, малай харууhалгые hайжаруулжа байна. Ниитын малые тураажа, гарзада оруулжа байhан гэмтэ нюурнууд харюусалгада хабаадуулагдаа, — гэжэ ВБП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь нүхэр Цырендоржиев манай редакцида мэдээсэбэ.

СОЛОТО АНГУУШАН

Бартажанай ой тайга соогуур Георгий Андриянович Шелковниковой агнажа эхилhэнhээ хойшо олон жэл үнгэрбэ. Нүхэр Шелковников 1907 ондо 17 наhатай байхадаа агнажа эхилээ hэн. Энэ үе соо тэрэ 100 холо гаран баабгай алаhан байна.

Гансахан hүүлэй хоёр жэл соо 24 мянган түхэриг сэнтэй булага амидыгаар барижа тушаагаа.

Д. Гыргенов.

ХОНИДЫЕ ОРООНДО ОРУУЛХА ХҮДЭЛМЭРИИЕ ЭМХИДХЭЛГЭ

[Хон]идой hубайрhанhаа боложо, …тоонол түлнүүд дутуу абта…. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай колхозууд 1949 ондо 10693 хонитой байгаа. Тиигэбэшье, …ондо миил 3096 хурьга гэхэ …али 100 эхэ хонидhоо 28,9 …абаhан байна. Тиин хони…hубайрhан дээрэhээ 1950 ондо …толгой хурьга дутуу абаhан …но.

…рим хонишод — стахановецууд, мүн түрүү колхозуудай …ажал дээрэhээ харахада, хо…hубайралга бүрин усадхажа …о байна. Жэшээнь, Сэлэнгын …гай Загастайн сомоной …инай нэрэмжэтэ колхозой хо…н Ц. Жажинов 1942 — 1950 …ай турша соо 500 тухай толгой эхэ хонидhоо нэгэшье хони hубайруулаагүй. Тус колхозой хо…н Даба-Жалсан Бадмаринчин 1940 онhоо 1950 он хүрэтэр …э нэгэшье хони hубайруулаагүй юм. 1950 ондо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 17000 толгой хонидhоонь (тэрээнэй тоодо …шынхсэ ороондо ороhон 3800 …ой жэл хахалтай түлгэнүүд) … 2,1 процентнь hубайрhан …а юм.

[Х]УСАНУУДЫЕ ОРООНДО БЭЛЭДХЭЛ

[Ор]ооной кампании амжалтатай үнгэргэхын тула хусануудые …ор харууhалха ба эдеэлүүлхэ … шухала удхашанартай. [Хус]ануудые эдеэлүүлхэдээ, тэдэнэй дүүрэн hайн бэетэй байха ба орооной үедэ турахагүйнь түлөө онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Хусануудта эгээл hайн тэжээл бэлэдхэхэ шухала. Хусануудые hайн шанартай үбhөөр (ногоон үнгөө бууралгагүй) хангаха тон шухала, аргын байбал бобово, шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэй. Үдэрэйнь рацион тэжээлэй нормотой тэгшэ байха ба тэрээндэнь белогууд, витаминууд ба минеральна зүйлнүүд гүйсэд байха ёhотой. Рационииень олон янзын тэжээлнүүдhээ бүридхэхэ хэрэгтэй. 80—100 килограмм амидын шэгнүүртэй хусын үдэр соо 3—4 хонини ороондо оруулха байгаа hаань, иимэ рацион хэрэгтэй: үбhэн 2—1,5 кгр., овес 0,8—1,0 кгр., жмых 0,2 кгр., hагшадаhа 0,1—0,2 кгр., загаhанай, мяха яhанай гү, али шуhанай талха 0,1—0,2 кгр., силос гү, али морковь 0,2—0,5 кгр., дабhа 10 гр. гү, үгышье hаа, садатарынь хужар. Хусын амидын шэгнүүрhээ, наhан ба тамир шадалhаа, мүн ямар тэжээлээр хангагданги байдалhаа дулдыдажа, энэ рацион хубилгагдажа болохо байна. Концентрированнэ тэжээл гансашье орооной үедэ бэшэ, мүн адуулганай үедэ хусануудта эдюулхэ хэрэгтэй. Хусануудые үдэрэй 3 дахин иимэ гуримаар эдеэлүүлхэ гэбэл: түрүүн концентрадууд ба шэмэтэ тэжээл, удаань бүдүүн тэжээл үгэхэ. Садатарнь эдеэлүүлhэнэй hүүлээр 2—3 час үнгэрhэн хойно хусануудые ороондо хэрэглэхэдэ болоно. Үбэлэй сагта хусануудые үдэрэй хоёр дахин уhалха хэрэгтэй. Ууха уhаниинь hайн шанартай, сэбэр ба хүйтэн бэшэ, 8—10 градус дулаан байха ёhотой. Үбэлэй сагта хусануудые байрынь дэргэдэхи загон соо гаргаха ёhотой. Дулаан үдэр тэрээн соо бүхэли үдэртэнь байлгажа, тэндэнь эдеэлүүлхэдэ болоно.

Племенной хусануудые 2—3 дүрбэлжэн метр талмайтай таhалга соо амяар амяарайнь байлгаха. Тэдээние хамтадань байлгажа болохогүй, юуб гэхэдэ, бэе бэедээ собхоржо болохо байна. Хусануудай байрые сэбэрээр, дэбисхэрыень хододоо хуурайгаар байлгаха.

ОРООНДО ОРОХО ХОНИДЫЕ ИЛГАН ОЛОХО

Хонидые хусада табижа ба искусственнаар ороондо оруулгын амжалта ехэнхидээ эхэ хониной ороондо орохоёо hанаhые зүбөөр олоhонhоо дулдыдана. Эхэ хонидой ороондо орохоёо hанаhые олохын тула шадалтай аад, зоотехническэ шанараараа бага сэнтэй туршагша-хусые олодог юм. Эхэ хонидые түрэхэ болгохогүйнь тула туршагша-хусануудта хүг уяха хэрэгтэй. Нэгэ туршагша-хуса бүридэ 100 эхэ хонин таhалагдадаг юм. Туршагша-хусануудай hайн хоолоор ба харууhаар хангагдаhан байхань шухала. Ороондо орохоёо hанаhан хонидые илгахадаа алдуу хэхэгүйн түлөө, эхэ хонидойнгоо отарые 100—200 толгойгоор группанууд болгон таhалха хэрэгтэй. Энэ хадаа группанууд соохоо ороондо орохо болоhон эхэ хонидые хонишодой алдангүй танижа абахада хүнгэн байдаг.

Ороондо орохо болоhон эхэ хонидые илгаха тусгаар хорой (база) барихадаа, нэгэ толгойдонь, 0,5—1 кв. метр талмай хүртэхөөр бариха. Ороондо орохо хонидые илгажа байха зуураа, туршагша-хусануудай хойноhоо хонишод анхаралтайгаар хараха ёhотой. Туршагша-хусаhаа тэрьедээгүй хониие ороондо орохоёо hанаа гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Энээние хаража байhан хонишон хониие хоройдо (базада), хашалдуулан баригдаhан бишыхан ондоо хоройдо оруулха ёhотой.

Илгалганай дүүрэхэлээр бүхы отара сооhоо олдоhон хонидоо тэрэ үдэртэнь искусственнаар ороондо оруулгын пунктда туужа абаашаад, тэндэнь хоёрдохёо туршагша-хусаар шалгажа үзэхэ хэрэгтэй. Пунктдахи техник-ороондо оруулагша хониной ороондо орохоёо hанаhан үеынь тусхай зэмсэгээр—гэрэлээр умайнь хүзүүбшые хаража, шалган үзэдэг юм. Хонидой ороондо орохоёо hанаhыень олохо гээшэ орооной, илангаяа искусственнаар ороондо оруулгын гол шухала хэрэг мүн. Хониной ороондо орохоёо hанаhан үеые мэдэнгүй үнгэргэhэн ушарhаа хонид hубайржа болохо байна. Хониной ороондо орохоёо hанаhан үедэнь умайнь хүзүүбшэhээ зунгагай гараха үзэгдэдэг. Умайнь хүзүүбшэ схэ боложо түмбыдэг, каналынь нээгдэдэг байна.

ОРООНДО ОРУУЛГЫН БОЛЗОР

Хонидой ороондо орохоёо hанаhые олохо гээшэ бэлэн бэшэ байдаг, хонидой лаб түрэхэ болохынь тула, тэдээние хоёр хоёр дахин ороондо оруулха шухала. Түрүүшынхиень хониной ороондо орохоёо hанаhые мэдэhэн дары оруулха, хоёрдохиень түрүүн хэhэнэйнгээ hүүлээр 10—12 час болоод оруулха ёhотой. Хониной ороондо орохоёо hанаhан ябадал сүүдхэ тухай, заримдаа 2—3 хоногтошье үргэлжэлдэг юм. Тэрэ дороо ороондо ороогүй байгаа hаа, дунда жэшээгээр абахада 16—17 үдэрэй үнгэрхэ бүри хонин дахин ороондо орохоёо hанадаг юм. Хонидой лаб түрэхын тула ба эхирлэхэ хонидой процентын дээшэлхын тула хоёр дахин ороондо оруулха гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Хониной ороондо орохоёо hанаhан зандаа байбалынь, 19—24 час болоод (түрүүшынхиhээ hүүлээр) хоёрдохёо үрэжүүлхэ хэрэгтэй.

ИСКУССТВЕННААР ОРООНДО ОРУУЛГЫН ТЕХНИКЭ

Ороондо орохоёо hанаhан хониие тусхай станогто оруулжа, влагалищиинь газаа талые уhанда норгоhон хүбэнгөөр аршаха ёhотой. Техник сэбэр халат үмдэhэн байха. Ороондо оруулхын урда тээ гараа hайтар угаажа, 96 градусай спирт шэнгээhэн томпоноор гараа дезинфекцилэн аршаха хэрэгтэй. Ороондо оруулгые эхилхэдээ техник болбол зүүн гартаа тусхай гэрэл, баруун гартаа шприц-катетр баридаг юм. Тиин хониной влагалищи руу профламбированна гэрэл хэжэ, тэрээгээрээ влагалищиень харадаг юм. Хэрбээ, влагалищи дотор рынь үбшэнэй тэмдэгүүдгүй байгаа hаань, хониие ороондо оруулжа болохо байна. Техник зеркалээрээ умайнь хүзүүбшые hэмээхэнээр бэдэрэн олодог юм. Хониндо үбшэнтэй байдаг тула, гэрэлээрээ влагалищиень схээр задалжа болохогүй. Тэрэ хадаа умайнь хүзүүбшые олоhоной hүүлээр тэрээн руунь шприц-катетрээ 0,5—1,0 сантиметр саана оруулжа, баруун гарайнгаа томо хургаар шприцын поршень дээрэhээ даража, үрhэеэ шэдүүлдэг байна. Ороондо оруулhанай hүүлээр станогоо эрьюулжэ, хонёо улаан будагаар тэмдэглээд, станогhоонь гаргаха хэрэгтэй.

Ондоо хони станогто оруулжа байха үедэнь, пунктын техник гэрэлээ угаахыень хүдэлмэришэндэ үгэжэрхёод, өөрөө шприц-катетрээ спиртово томпоноор дезинфекцихэдэг юм. 3—4 дахин ороондо оруулhанай удаа үрhэнэй шанарые шалгажа үзэхэ шухала. Тэрэнэй тула катетрын үзүүрhээ дуhал үрhэ абажа, микроскопоор шалгажа харадаг юм.

Ороондо оруулагдаhан хонидоо пунктын дэргэдэ баригдаhан байрада оруулха, тиигээд хүдэлмэрээ дүүргэhэнэй hүүлээр техник болбол ороондо оруулагдаhан хонидые тооложо, журналдаа тэмдэглэхэ зэргэтэй.

Хонидые искусственнаар ороондо оруулгын түсэбые дүүргээд байгаа hаань, пунктын хүдэлмэришэдтэ шан үгтэдэг юм.

Нютагуудтахи хүдөө ажахын органууд болбол хониной орооной кампании ба искусственнаар ороондо оруулгын ябасые үдэрhөө үдэртэ эрилтэ ехэтэйгээр хүтэлбэрилхэ, искусственнаар ороондо оруулгын пунктын ажалые шалгажа байхын тула зооветучастогуудай зоотехническэ болон ветеринарна хүдэлмэришэдэй анхаралые хандуулха ёhотой.

А. Хилтухинов, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын ахалагша зоотехник.

Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэ олохын түлөө матч. Зураг дээрэ: М. Ботвинник (зүүн гарһаа) ба Д. Бронштейн түрүүшын парти наадажа байна. (ТАСС-эй фотохронико).

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын тула

М. БОТВИННИК—Д. БРОНШТЕЙНЭЙ МАТЧ

Матчын 9-дэхи парти хоёр талын хүндэ позицида хойшолуулагдаһан байгаа. Ботвинник хүбүүнэйнгээ түлөө үлүү фигура абажа, материальна ехэхэн булюутай байгаа. Гэбэшье, хараар наадагшын гарахаар ябажа байгаа, хоорондоо холбоотой гурбан хүбүүд Бронштейндэ нилээд һайн байдал байгуулба. Дүүрэзгүй партиин шэнжэлэлгэ хадаа илаха үнэн бодото найдабари сагаанаар наадагшада байхагүй гэжэ харуулаа. Тиимэһээ партиие наадажа дүүргэхээр наадажа эхилхынгээ урда тээ апрелиин 4-нэй үдэр Ботвинник тэнсэхые дурадхаба. Бронштейн энэ дурадхалыень зүбшөөгөө. Матчын тоо Ботвиннигай талада 5:4.

Матчын 10-дахи парти апрелиин 6-да болохо.

НОМОЙ ЦЕНТРАЛЬНА МАГАЗИНДА

Улан-Удэ городой номой центральна магазинай полконууд дээгүүр хүүгэдэй номууд угаа элбэг. Хабарай амаралтын үедэ хүүгэд хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор ерэжэ, һонин гоё номуудые уншахаяа худалдажа абаа.

№ 64 һургуулиин 3-дахи классай һурагша Толя Коктышев дүү хүбүүн Бористоёо хамта номой магазинда ерээ. Тэрэ хадаа Кожедубай «Эхэ орондоо алба хэнэб», Жюль Верныи «Капитан Грантын үхибүүд» гэһэн номуудые, мүн дүү хүбүүндээ Б. Абидуевай ород хэлэн дээрэ оршуулагдажа гараһан «Үльгэрнүүдые» худалдан абаба. № 7 һургуулиин 3-дахи классай һурагша Баатар Цыбенов гэгшэ Л. Космодемьянскаягай «Зоя ба Шура тухай повесть» худалдан абаа.

—Би Хоринн аймагай Курбын долоонжэлэй һургуулиин 7-дохи класста һурадагби, —гэжэ Юра Еранский хөөрэнэ. —Мүнөө хабарай амаралтын үедэ эжытээ город ерээб, Һургуулиингаа библиотекын номуудай олонхиинь уншанхайб. Уншаагүй номуудаа эндэһээ худалдан абааб.

Тэрэ һурагша олон номуудые худалдан абаа. Тэдэнэй дунда — Пушкинай «Шэлэгдэмэл зохёолнууд», Л. Ошанинай «Олон арадай хүүгэд» болон бусад номууд бии.

Номой магазинуудта орожо, түрэлхид хүүгэдтээ номуудые худалдан абана. Кабанскын аймагпаа ерэһэн хүдэлмэришэн Е. Бельская нэгэдэхи класста һурадаг Люда басагандаа һайхан зурагуудтай 3 номуудые абаба. Кумысолечебницын лаборантка Э. Кузнецова 3-дахи классай һурагша Юра хүбүүндээ Гайдарай «Һургуули», Б. Полевойн «Еһотой хүн тухай повесть», 1-дэхи класста һурадаг Валерий хүбүүндээ — Ульяновагай «Ильичын үхибүүн ябаһан ба һургуулида һураһан жэлнүүд» гэжэ номуудые худалдан абаба.

Тус магазин «Хүүгэдэй номуудай нэделиин» үнтэргэлгын үдэрнүүд соо олон зуугаад номуудые худалдаһан байна. Тиигэжэ үдэр ерэхэ бүри хүүгэдэй номуудые худалдан абагшадай тоо олошорно.

Г. Чимитов.

Передвижной театр аймагта

Бурят-Монголой гүрэнэй драматическа передвижной театрын артистнар Хоринн аймагай Калининай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой центртэ ба малай фермэнүүдтэ, Курбын леспромхоздо ба тэрэнэй участогуудта һонирхолтой концертнүүдые табиба.

Һаяар аймцентрын ажалшадта тэдэнэр Н. Балданогой — «Булагай эхиндэ», Х. Намсараевай — «Тайшаагай ташуур», Островскиин — «Залинта аадар» гэжэ зүжэгүүдые харуулха байна.

Гадна, артистнууд колхозой уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэридэ, мүн ханын газетэ гаргалгадань, хүндэлэлэй доска эмхидхэлгэдэнь туһалалсана.

А. Мангатханов.

Багшанарай зүблөөн

Яруунын аймагай залуу багшанарай зүблөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тус зүблөөндэ дунда, долоонжэлэй ба эхин һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, ород ба бурят хэлэнэй багшанар хабаадалсаа.

Багшанарта Сосново-Озерскын дунда һургуулиин эхин классуудай багша М. Лобова «Би класс соогоо хүмүүжүүлгын хүдэлмэри яажа ябуулнабиб», Комсомольско долоонжэлэй һургуулиин багша А. Туголукова «Һуралсалай үндэр успеваемость яажа түйланабиб», Исингын эхин һургуулиин багша Ф. Машанова «Һурагшадаа хабарай шалгалтада яажа бэлэдхэнэбиб» гэһэн темэнүүдээр элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадалсагшадта ВКП(б)-гэй обкомой лектор Гершман «Коммунизмын агууехэ барилганууд», «Уласхоорондын байдал» гэһэн темэнүүдээр лекцинүүдые уншаа.

Гадна, тэдэнэр Сосново-Озерско дунда һургуулиин 4 классай пионерскэ отрядай сбор үнгэргэхэдэнь байлсаа.

Багшанарай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадаа һайжаруулха хэрэгтэнь энэ зүблөөн ехэхэн туһа хүргөө.

Е. Цыдыпов.

МОДОШОДТО КОНЦЕРТ ХАРУУЛБА

Сэлэнгын леспромхозой участогуудта тус аймагай культурын бүлэшангай агитбригада (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Н. Попков) гаража, модошодто 10 гаран концерт һаяхан харуулаа. Агитбригадын программань нэгэ акттай пьесэнүүдһээ, советскэ композиторнуудай дуунуудһаа ба уран гоёор уншалгаһаа бүридэһэн байна.

Модошод «Амар мэндэ, Москва», «Гансаардаһан гармонь», «Берлинһээ гараад ябааб» гэһэн ба бусад дуунуудые ехэ һонирхолтойгоор шагнаа.

М. Степанова.

ЕХЭ ШҮҮБЭРИНҮҮД

Гүрэнэй гурбан процентнэ урьһаламжын тираж мартын 30-да Харьковта болоод, таблицань нөөсэлгын кассануудай Главна Управленидэ асарагданхай.

50 мянган түхэригэй шүүбэринүүд 069356 серииин № 40 ба 098669 серииин № 44 облигацинуудта тудаба.

25 мянган түхэригэй шүүбэринүүд иимэ облигацинуудай эзэдтэ буугаа: 020822 серииин № 13, 025217 серииин № 18, 084664 серииин № 07, 092818 серииин № 28 ба 097332 серииин № 03.

Тэрэшэлэн 10.000, 5.000, 1.000 ба 400 түхэригүүдэй олон шүүбэринүүд тус тиражда наадаба.

Дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой

ДАБ ДЭЭРЭХИ ЗҮБЛӨӨН

ПАРИЖ, апрелиин 2. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй зүблэхэ зүйл бэлэдхэхын тула зарлагдаһан дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой зүблөөн мүнөөдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Францин түлөөлэгшэ Пароди заседани дээрэ түрүүлэгшээр һуугаа.

Пароди түрүүлэн үгэ хэлэхэ зуураа, США-гэй, Великобританиин ба Францин делегацинуудай үмэнэһөө шэнэ дурадхал оруулба, Тэрэнь баруунай державануудай түлөөлэгшэдэй дурадхаһан зүблэхэ зүйлэй бүхы проектые багтаана гэжэ тэдэ түлөөлэгшэд мэдүүлнэ.

Энэ проектдэ иигэжэ хэлэгдэнэ гэбэл:

«I. Мүнөө байгаа зэбсэглэлгын ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээндэ, СССР-эй, Нэгэдэмэл Королевствын, Холбоото Штадуудай, Францин зэбсэглэлгэ болон зэбсэгтэ хүсэнүүдые оруулалсан зэбсэглэлгэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, уласхоорондын хиналта тогтоохо хэмжээнүүдтэ; Германиие демилитаризацилгада; мүнөө байгаа договорно уялганууд, хэлсээнүүдые дүүргэлгэдэ; дайнай аюулые ба агрессиһээ айн түбэгшөөлые зайлуулгада хамаатай асуудалнуудые оруулалсан, Европодохи мүнөөнэй уласхоорондын түгшүүрилэй шалтагаануудые ба хойшолонгуудые, Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай, Нэгэдэмэл Королевствын, Францин хоорондохи харилсаануудые удаан сагта, үнэн бодотоор һайжаруулха ябадал хангаха шухала хэмжээнүүдые хаража үзэхэ.

II. Бэеэ дааха ба демократическа Австриие һэргээн бодхоохын тула договор баталалга дүүргэхэ.

III. Германска нэгэдэлые һэргээн бодхоохо ба эбэй договор бэлэдхэхэ ябадалда хамаатай проблемэнүүд».

Гурбан державануудай делегацинуудай дурадхаһан зүблэхэ зүйлэй шэнэ проектын нэгэдэхи пунктнь Германиие демилитаризацилха тухай ба дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалнуудые министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ гол проблемэнүүд болгон табиха гэһэн СССР-эй делегациин эрилтэнүүдтэ бүрин харюусаха хэбэртэйгээр Пароди баталан хэлэбэ.

Дэвис мүн лэ тиимэрхүүгээр хэлээ. Пародиин ба Дэвисэй хэлэһэниие Джессеп дэмжээ.

СССР-эй түлөөлэгшэ Громыко гурбан державануудай делегацинуудай табиһан зүблэхэ зүйлэй шэнэ проект тушаа даб дээрэхи хэдэн ажаглалта хэһэн байна. Германиие демилитаризацилгын асуудал эзэлхэ ёһотой һуурияа тус проект соо эзэлэнгүй, харин хойшо татагдана гэжэ Громыко заaба. Энэ шухала проблемын удхашанарые гурбан державануудай түлөөлэгшэдэй багадхахаар һэдэжэ байһыень энэ баримта гэршэлнэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, зэбсэглэлгын ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээн, мүн уласхоороондын хиналта тогтоохо асуудалнууд тухай хэлэхэ болоо һаа, гурбан державануудай шэнэ дурадхалай нэгэдэхи пунктда тус асуудалнууд урдынхидаал адли хүлөөрөө өөдэ харуулагдан табигдаба. Тиихэдэ дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо ябадалда уласхоорондын хиналта тогтоохо тухай асуудалые хаража үзэхэ шухала гэжэ мартын 28-най советскэ дурадхал дотор тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

Гурбан державануудай түлөөлэгшэдэй дурадхаһан зүблэхэ зүйлэй шэнэ проект хадаа Италитай баталагдаһан эбэй договорые Триестдэ хамаадаха талаарнь бэелүүлхэ тухай асуудал оруулнагүй гэжэ Громыко тэмдэглэбэ. Советскэ делегаци энээн тушаа өөрынгөө хараа бодолые хэлэһэн байгаа.

Атлантическа пакт тухай ба Англида, Норвегидэ, Исландида, Европын болон Дүтын Востогой ондоо сронуудта американска сэрэгэй базануудые байгуулһан тухай асуудалые министрнүүд хаража үзэхэ ёһотой гэһэн советскэ дурадхалда гурбан державануудай түлөөлэгшэд харюу үгөөгүй гэжэ Громыко хэлэбэ. Энэ дурадхал оруулхадаа, советскэ делегаци болбол дүрбэн державануудай хоорондохи харилсаануудай проблемэтэй энэ асуудалай сэхэ холбоотой байһые заaһан байгаа, энээн тухай гурбан державануудай дурадхал соо, мүн мартын 28-най советскэ дурадхал соо хэлэгдэнэ.

Гурбан державануудай түлөөлэгшэд Громыкын мэдүүлгэдэ ямаршье харюу үгөөгүй.

Иран дотор эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гараа табина

ТЕГЕРАН, апрелиин 3. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баригшадай Иранска общеcтвын секретариадай мэдээсэһэнэй ёһоор, апрелиин 1 хүрэтэр Иран дотор Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада 100 мянга гаран хүн гар табяа. Эб найрамдалай тала баригшадые арестовалжа ба мүрдэжэ байбашье, гар табилга амжалтатайгаар үргэлжэлһөөр.

ВЬЕТНАМСКА АРАДАЙ АРМИИН ВЕРХОВНО КОМАНДОВАНИИН ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ШАНХАЙ, апрелиин 2. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, элдэб фронтнууд дээрэ түйлагдаһан амжалтануудтай дашарамдуулан, Вьетнамска арадай армиин Верховно командованиин түлөөлэгшэ орон доторхи сэрэгэй байдал тухай мэдүүлгые пресс-конференци дээрэ хэһэн байна.

Тэрэ хадаа Зүүн-Хойто фронт дээрэ ба Туат-Хиен провинцида (Центральна Вьетнам) Вьетнамска арадай армиин түйлаһан ехэ амжалтанууд тухай тодорхойгоор хэлэбэ.

Зүүн-Хойто фронт дээрэ болоһон операцинуудай онсо шэнжэнүүд тухай хэлэхэ зуураа, Верховно командованиин түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ «Французска позицинууд урдынхиһаа нилээд ехээр бүхэжүүлэгдэһэн байгаа. Гранит шулуугаар ба түмэр бетоноор хэһэн олон бэхижүүлгэнүүдтэй байба. Дайсанай сэрэгүүдэй моральна байдалынь доодо хэмжээндэ байна. Бидэнэртэ эсэргүү тэмсэхын тула французуудай хэрэглэһэн урдын гоминдановска сэрэгүүдэй үлэгдэлнүүдые дайсанай бэхижүүлэгдэһэн пунктнуудта баряабди. Мартын 29-нэй һүни Вьетнамска арадай арми Фо-Тракта (Гуэһээ хойшоо) дүтэ байдаг Фулайдахи французска хамгаалгын позицинуудые усадхажа, эдэ байлдаануудые эхилһэн байна».

Югославидахи Венгриин хэрэгүүдые сагзуура эрхилхэ этигэмжэтэдтэ добтолбо

БУДАПЕШТ, апрелиин 2. (ТАСС). Югославида Венгриин хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Иштван Храбец гэгшэдэ ба Венгерскэ миссиин шофёрто мартын 31-нэй үдэшын 9 часай үеэр Белградта хорото муухайгаар добтолоо гэжэ Венгерскэ арадай республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын информационно таһаг мэдээсэбэ.

Югославска УДБ-гэй (Титовскэ охранка. — **Ред.**) агентнүүд машинада добтолжо, шофёр Раднай гэгшые машинаһаань һуга татан гаргаад, зэрлиг муухайгаар сохижо эхилһэн байна. Иштван Храбец машинаһаа гараад, полициие дуудаба. Тиихэдэнь УДБ-гэй агентнүүд Храбецтэ добтолжо, револьверэй эшээр толгой руунь хэдэ дахин шангаар сохибо. Машинынь номер бэшэжэ абаһан полицейскэ тушаалтаниие агентнүүд абаад арилаа.

Шархатаһан Иштван Храбецые Белградта зохистойгоор эмнэн харууһалха ябадал хангаха аргагүй байһанһаань, Венгерскэ правительство тэрэниие Эхэ орондоо дуудажа ерүүлээ.

Дипломатическа практикада байгаагүй энэ хорото бузар добтолгодо эсэргүү эрид протестые Венгридэ Югославиин хэрэгүүдые эрхилхэ этигэмжэтэ Деновский гэгшэдэ мэдүүлһэн ба энээнһээ эшэ үндэһэтэй бүхы хойшолонгуудай түлөө харюусалга югославска правительствода тохогдоно гэжэ һануулһан байна.

Италиин коммунистическэ партиин VII съезд нээгдэбэ

РИМ, апрелиин 3. (ТАСС). Италиин коммунистическэ партиин VII съезд мүнөөдэр Римдэ нээгдэбэ. 750 делегадууд, тэрэшэлэн олон тоото айлшад — олониитын түлөөлэгшэд, культурын ажал ябуулагшад, Римэй демократическа организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд съезд дээрэ байлсаба. Съездэ хабаадагшад болбол Пальмиро Тольятти түрүүтэй Италиин компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй президиумдэ ерэхэдэнь, халуунаар амаршалба.

Компартиин генеральна секретариин орлогшо Пьетро Секкья съездые нээгдэһэндэ соносхобо. Эхилэлгын богони үгэ соогоо, Секкья хадаа бии болгогдоһоор 30 жэлэй турша тодор компартиин гараһан түүхэтэ зам тухай хэлэбэ. Съездэ хабаадагшад хадаа бүхы дэлхэйн ажалшадай вождь, эб найрамдалай туг баригша нүхэр И. В. Сталинай хүндэлэлдэ Секкьягай юрөөһэн үгэнүүдые нэрьемэ альгаташалгаар угтаа. Делегадууд ба айлшад хүл дээрээ бодожо, нүхэр И. В. Сталинай хүндэлэлдэ үни удаан, замхашагүй оваци хэбэ. «Сталин мандаха болтогой!», «Большевигүүдэй парти мандаха болтогой!», «Советскэ Союз мандаха болтогой!» гэһэн хашхаралдаанууд болобо.

Съездэ хабаадагшад болбол американска империалистнуудай агрессидэ эсэргүү тэмсэжэ байгаа Кореяын ба Хитадай арадуудые, дэлхэйн ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй бүхы партинуудые халуунаар амаршалаа.

Суглараагшадай альгаташалган доро съездын президиум һунгагдаа.

Компартиин римскэ федерациин секретарь Натоли съездэ хабаадагшадые Римэй ба римскэ провинциин 100 мянган коммунистнуудай, столицын демократическа бүхы хүн зоной үмэнэһөө ам... ба. Социалистическэ парти... неральна секретариин ор... Родольфо Моранди ита... 700 мянган социалистнуудай... нэһөө Италиин коммунист... халуун амаршалга хүргэбэ. ...янска ажалшадай эдэ хоёр... нуудай холбоонь тэмсэлэ... дүүлхэ тухай эбдэршэгүй ... бүхэжүүлэглээ гэжэ Моранди... дэглэбэ.

Болонья городой мэр Дж... Доцца съезд дээрэ түрүү... һууба. Советскэ Союзай ком... тическэ партиин Цент... Комитедһээ съездын ... амаршалга абтаа гэжэ ... ца мэдээсэбэ.

Амаршалгань иигэжэ хэл... бэл:

ИТАЛЬЯНСКА КОММУНИСТИЧЕСК... ПАРТИИН ДОЛООДОХ... СЪЕЗДДЭ

Советскэ Союзай комму... ческэ партиин Центральна ... тет Италиин хүдэлмэришэн ... ба бүхы ажалшадай түрүү ... — итальянска коммунист... партиин VII съездэ ... гэй амаршалга хүргэнэ, саа... амжалтануудые түйлахыень ... лиин компартида хүсэнэ.

Советскэ Со... коммунистическэ пар... Центральна Ко...

Суглараагшад бүгэдөөрөө ... дээрээ бодожо, ВКП(б)-гэй ... гэй хүндэлэлдэ нэрьемэ оваци...

Съездын зүблэхэ зүйлые ... хоод, түрүүлэгшэ хадаа зү... зүйлэй нэгэдэхи пункт туша... «Эб найрамдалай түлөө, ал... ба эрхэ сүлөөгэй түлөө ита... ска арадай тэмсэл» гэһэн эл... лэй үгые компартиин генер... секретарь Пальмиро Тольят... үгэбэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, апрелиин 3. (ТАСС). Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай хамтадаа ябажа, дайсанай амиды хүсэндэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулан, шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Апрелиин 2-то баруун эрьеын райондо Арадай армиин ча...нууд дайсанай 3 самолёдые бу...жа унагааһан ба 1 корабль ...гээһэн байна.

ПХЕНЬЯН, апрелиин 4. (ТА...) Апрелиин 4-дэ баруун ф... дээрэ Арадай армиин част... дайсанай 12 самолёт бу... унагааһан, 3 танк үгы хэһэн ... 4 корабль шэнгээһэн байна.

Харюусалгата редак...
Б. А. ОЧИРО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23 заместителя редактора—7-85. отв секретаря 3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84. мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16

Н—03567. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10...